

LAUDE CORTONESE

Gavin Bryars: LAUDE CORTONESE

Marijine pesmi po srednjeveški paraliturgični glasbi iz Toskane

ansambel jKebataola!

Umetniška voditeljica: **Karmina Šilec**

LAUDE CORTONESE

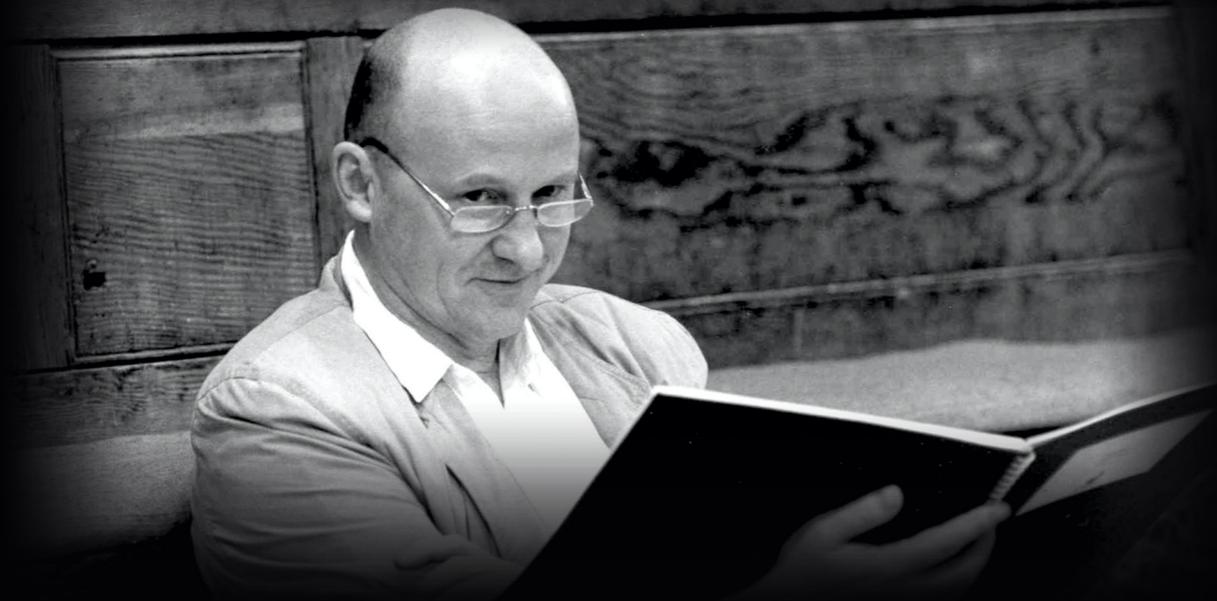
za 3 soprane a cappella (2002–2004)

Zbirka skladb za tri soprane a cappella — Laude Cortonese ima svoje korenine v srednjeveški glasbi. Duh in občutja skladb temeljijo na napevih iz Laudario di Cortona — rokopisa iz Cortone (Biblioteca del Comune e dell'Accademia Etrusca di Cortona), glasbenega kodeksa iz druge polovice 13. stoletja. Večina skladb so Marijine pesmi.

Čeprav je delo Bryarsa od kortonskega kodeksa časovno oddaljeno nekaj stoletij, ohranja srednjeveško razpoloženje. V kompozicijski tehniki se skladatelj približuje številu not na posamezni zlog, kot je to najti na izvornikih, pogosto tudi citira ali parodira elemente melodičnih linij ali posameznih fraz. Avtorju je bil izziv napisati delo, ki je “izpostavljeno in golo”, kjer se ni mogel skriti za spretno orkestracijo spremljave — “kot slikar, ki sicer ustvarja velika oljna platna, sedaj pa se sooča s peresom, črnilom in kosom papirja”. Laude Cortonese so odraz skladateljeve ljubezni do solo glasov, še prav posebej sopranskih.

Laudario je italijanski ekvivalent latinski besedi laudarium — zbirka hvalnic. Kodeks Laudario di Cortona datira okoli 1250 in vsebuje laude oziroma hvalnice v ljudskem jeziku, posvečene predvsem Devici Mariji in tudi drugim svetnikom. Laudarij vsebuje enostavne monofone skladbe, nekatere tudi s spremljavo, in skladbe v zgodnjih oblikah polifonije za določene dneve cerkvenega leta.

Ti napevi so paraliturgična glasba, ki se po navadi ni izvajala kot del liturgije. Izvajale so jo laične bratovščine (confraternities), ki niso pripadale nobeni Cerkvi in so nudile alternativne oblike božje službe za tiste vernike, ki niso želeli pripadati določeni cerkveni ali samostanski skupnosti.

GAVIN BRYARS

Britanski skladatelj Gavin Bryars (1943) je sinonim za inovativno sodobno umetniško glasbo. Razlog za to je, ob nesporni kvaliteti njegovih kompozicij, predvsem neverjetna raznolikost njegovega dela, saj posega v številne glasbene stile.

Njegovi najbolj znani deli Jesus' Blood Never Failed Me Yet in The Sinking of the Titanic uspešno nagovarjata najširši nabor poslušalcev.

Za njegov umetniški opus so najbolj značilni eklekticizem, improvizacija, sofisticirana raba humorja, vključevanje vizualnega in multimedije v koncertne izvedbe, raziskovanje netradicionalnih pristopov pri ustvarjanju, svojevrstna liričnost in gledališkost njegovih del.

»... Glasbe Gavina Bryarsa ni mogoče umestiti v nobeno kategorijo. Je križanec: polna čutnosti, bistra in globoko ganljiva. Bryars nas izpostavi novim čudežem v zvokih okoli nas, saj k njim pristopa s popolnoma novega zornega kota. S tretjim ušesom, morda.« Michael Ondaatje

¡Kebataola! pod umetniškim vodstvom Karmine Šilec je ansambel, ki se je od ustanovitve v letu 2004 do sedaj oblikoval kot zanimiv in edinstven ansambel v slovenskem prostoru. Kolektiv projektno sestavljajo izkušeni ustvarjalci, ki sicer delujejo na različnih področjih: od operne, zborovske, etno in jazz glasbe do gledališke in vizualne umetnosti. Z glasbeno-scenskimi projekti in koncerti Navpične misli, Prasonata, Miracles, Kdo bi si mislil, da sneg pada, Stripsody 1, Stripsody 2, Spixody in drugimi je prinesel na slovenske odre pri nas doslej še neizvajano glasbeno literaturo.

Sopranistka Urška Breznik je svojo pevsko kariero začela pri Carmini Slovenici, sedaj pa deluje kot solistka SNG Opera in balet Ljubljana, kjer je poustvarila več kot trideset naslovih opernih vlog, kot so Katja v Katji Kabanovi, Micaela v Carmen, Desdemona v Ottelu in druge. Redno sodeluje tudi s Slovensko filharmonijo in s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija ter poje na samostojnih recitalih.

Sopranistka Nina Dominko deluje na koncertnih in opernih odrih tako v ljubljanski kot mariborski operni hiši. Izvaja vloge, kot so Kraljica noči (Čarobna piščal), Rosina (Seviljski brivec), Norina (Don Pasquale) in druge.

Sopranistka Mojca Potrč je svojo pevsko pot pričela pri Carmini Slovenici, sedaj pa deluje v Operi SNG Maribor kot solistka v manjših vlogah in kot sopranistka v opernem zboru SNG Maribor. Redno deluje tudi v triu Serafine in v številnih drugih projektih.

Lauda 1: Venite a laudare

Pridite in hvalite!
Pojte v imenu ljubezni
do Device Marije.
Kraljica, pomiri in ozdravi
našega nemirnega duha.

Lauda 2: Laude novella

Zapojmo novo hvalnico
okronani Gospe na višavah!
Ti, prvi spomladanski cvet,
izvir vode, luč ljudem.
Prosimo te, vodi nas po pravi poti.

Lauda 3: Ave donna santissima

Pozdravljena, sveta Gospa,
vsemogočna kraljica, mila nebeška krepost,
Božanska milina je v tebi,
nedolžna devica.
Pridi k nam na zemljo.

Lauda 5: Altissima luce

Najsvetlejša luč, žariš z mogočno slavo.
Ti, ljubezen naša, si naša tolažba.
Pozdravljena, kraljica,
morska zvezda,
božja luč in božja podoba.

Lauda 7: Ave regina gloriosa

Pozdravljena, veličastna kraljica.
Ti, naša tolažba.
Pozdravljena, ti čudoviti biser,
svetli žarek, vonj sveže vrtnice.
Naša radost in veselje.

Lauda 8: Regina sovrana

Dostojanstvena kraljica,
v tebi, sladka Mati, najdemo oporo.
Nežna lilija, bleščeč kristal,
od mrtvih si obudila mrtvega moža.
Ti nam daješ mir.

Lauda 10: O Maria, d'omelia

O, Marija,
učiteljica svetega.
Ti si izvir, cvet in sadež.
Bodi usmiljena z menoj.
Tebi se klanja celo kraljestvo.

Lauda 15: O Maria, Dei cella

O, Marija, božje svetišče!
Ti si naša večna luč.
Ti si vrata v nebesa.
Kdor stopa skozi nje,
ne najde zidu ali zaklenjenih duri.

Lauda 17: Ave vergene gaudente

Pozdravljena, radostna Devica!
Bog te je s čudežem ustvaril
kot mater in hčer.
Ti si oboje, rdeči in beli cvet.
Ti, najbolj dišeči cvet med cvetovi.

Lauda 18: Cristo è nato et humanato

Kristus je rojen v človeški obliki,
da reši izgubljeno in padlo človeštvo,
Adamov rod.
On je veliko veselje in moč
v vseh naših bitkah

Lauda 21: O divina virgo flore

O, božanska devica, ti cvet,
najbolj dišeč izmed vseh cvetov.
Ti si pot k resnici in milosti.
Kronana si v nebesih
in si mati vsem grešnikom.

Lauda 25: Dami conforto Dio

Daj mi tolažbo,
o Bog,
in daj mi veselje,
čisto ljubezen in češčenje.
Naj bo moje srce dobrotljivo.

Lauda 1: **Venite a laudare,**
per amor cantare
l'amorosa vergene Maria.

Maria gloriosa biata
sempre si' molto laudata;
pregghiam ke ne si' avocata
al tuo filioli, virgo pio.

Pietosa regina sovrana,
conforta la mente ch'è vana,
grande medicina ke sana,
aiutane per tua cortisia.

Vigorosa potente biata,
per te è questa laude cantata,
tu se' la nostra avocata,
la più fedel que mai sia.

Lauda 2: **Laude novella** sia cantata
a l'alta donna encoronata.

Fresca vergene donçella,
primo fior, rosa novella,
tutto 'l mondo a te s'apella,
nella bon 'or fosti nata.

Fonte se' d'acqua surgente,
Madre de Dio vivente,
tu se' luce de la gente,
sovra li angeli exaltata.

Prego t', avocata mia,
ke ne metti en bona via,
questa nostra compania
síate sempre commendata.

Lauda 3: **Ave donna santissima,**
Regina potentissima.

La vertù celestiale
colla gratia supernale
en te, virgo virginale,
discese benignissima.

Quasi come la vitrera,
quando li rai del sole la fiera,
dentro passa quella spera
k'è tanto splendidissima.

Stando colle porte kiuse
en te Cristo se renchiuse:
quando de te se deschiuse
permansisti purissima.

Lauda 5: **Altissima luce** col grande splendore,
in voi, dolçe amore, agiam consolança.

Ave, regina pulçell' amorosa,
stella marina ke non stai nascosa,
luce divina, virtù gratiosa,
belleça formosa, di Dio se' sembiança.

Ave Maria, di gratia plena,
tu se' la via c'a vita ci mena;
di tenebria traesti e di pena
la gente terrena k'era 'n gran turbança.

Vergene pura cum tutta belleça,
sença misura è la tua grandeça:
nostra natura recasti a frankeça
k'era a vileça per molta offesança.

Lauda 7: **Ave, regina gloriosa,**
plena d'ogne consolança.

Ave, pulcra margarita,
splendida luce clarita;
fresca rosa et aulorita,
nostro gaudio et alegrança.

Ave, regina adorata,
virgene madre beata;
poi ke fosti salutata,
madre se' de gran pietança.

Ave, porto de salute;
ki ben t'ama tu l'aiute;
guardane di far cadute,
tràici for de dubitança.

Lauda 8: **Regina sovrana** de gram pietade,
en te, dolçe madre, agiam reposança.

Stella chiarita col grande splendore,
gente smarite traheste d'errore:
reggi la vita sì ch'a tutte l'ore
reserviam leança.

Giardin ornato de fresca verdura,
fosti serrato de forte clausura;
tuo fructo nato non pose natura
ma grande sperança.

Bel gillio d'orto, cristallo splendente
L'om ch'era morto facesti vivente
se' gran conforto a l'om penitente,
e dàili fermança.
Amen.

Lauda 10: **O Maria, d'omelia**
se' fontana, fior e grana:
de me aia pietança.

Gram reina, chi inchina ciascun regno
si m'affina la curina quando segno,
io non degno, 'n core tegno
tua figura chiar' e pura,
ch'ongne mal m'è 'n obliança.

Ros' aulente splendente, fà venire
me fallente, tuo servente, obedire,
cum çechure reverire;
te laudando honorando
agja de te consolança

Gran rugjata candidata pur' e necta,
anti nata per beata da Di' electa,
tu m'aspecta ch'io rimetta
ch'io sum ciso mal assiso,
ch'io non vada 'n perdança.
Amen.

Lauda 15: **O Maria, Dei cella,**
sia a voi luce sempiterna.

O Maria, savia d'amore,
sì fort' amasti Dio signore,
ke de te feci sua mascione
allor ke prese albergo 'n terra.

O Maria, virgene pura,
porta se' del cielo sicura
ki per te v'entra non trova mura
né serrame ke lo retegna.

O Maria, cum grande pietade
a voi kiamam cum humilitade,
ke tu ce debia sempr' aitare
dal nimico ke non ce prenda.

Lauda 17: Ave, vergene gaudente,
madre de l'Onnipotente.

Lo Signor per meraviglia
de te feice madre e filia,
rosa biamch'e vermeglia
sovr' ogli' altro fiore aulente.

O beata ke credesti
al messaggio ke vedesti,
lo saluto retinesti
colla gratia fervente.

O Maria, virgo degna,
priega Cristo ke ne tegna;
al suo regno, ne sovegna
per noi sia entercedente

Lauda 18: Cristo è nato et humanato
per salvar la gente
k'era perduta e descaduta
nel primer parente.

Nato è Cristo
per fare acquisto
de noi peccatori
k'eram partiti
et dispartiti
dai suoi servidori;
perké fallenti
e non serventi
ma desservidori
erano facti
da cului tracti
k'è tutor fallente.

Summ' alegreçça,
summa forteça,
Cristo è nato 'n terra;
summa forteça
per cui se spreçça
ben ogn' altra guerra
de lo nimico

serpente antiquo
nostro ingannatore;
de cui valore
doni a tutt' ore,
a ki li consente.

Lauda 21: O divina virgo, fiore
aulorita d'ogne aulore.

Tu se' flor ke sempre grane,
molta gratia in te permene;
tu portasti 'l vino e pane,
cioè 'l nostro Redemptore.

Tu se' via de veritade,
scala se' d'umilitade;
de te prese humanitade
lesù nostro redemptore.

Ave, virgo incoronata,
ave, Dio obumbrata,
ke 'm ciel se' encoronata
madre d'ogne peccatore.

Lauda 25: Dami conforto, Dio, et alegrança,
et carità perfecta et amorança.

Dami conforto, Dio, et ardore:
a caritade lega lo mio core,
ke non mi sia vetato lo tuo amore:
in me non possa nulla ria indignança.

Rammentame la pena ke portasti,
Amor, e quando a la croce andasti
fosti battuto et tutto ensanguinasti,
oimé lasso, de tal dolorança.

Fosti battuto et spoliato e schernito
e da' ludei fortemente colpito,
e d'una lancia ennel cor ferito,
e per invidia fuo tal arogantia.

Besedila: **Karmina Šilec**
Lektorica: **Matka Damjan**
Fotografije: **Rudi Uran, Dorian Šilec Petek**

Produkcija:

carminaslovenica
Ciklus Choregie, 2016

Izvršna producentka CS: **Minja Lednik**
Organizatorica dejavnosti: **Marisa Filipčič**

Izvedbo so omogočili

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

VEČER

